

нитѣ ученици, тукъ въ славянския Югъ, бѣха срѣщани не съ юдина прѣгрѣдка, а най-радушно привѣтствувани при двора на българския Царь-Борисъ — Михаилъ. Климентъ, Наумъ, Гораздъ — имената на тия дѣятелни ученици Методиеви сѣ въ тѣсни врѣзки съ Солунско-Охридския край. На сѣвѣръ отъ Охридското езеро — Охридъ съ гробницата на Св. Климентъ; на Югъ — Мънастиръ Св. Наумъ, а на Западъ — Мънастирътъ Св. Гораздъ — ето тия срѣдища, кждѣто били прѣнесени „книжния словеса“ отъ Моравия, гдѣто се прибрали първитѣ славянски учени мжже, гдѣто бѣ се развила широка за врѣмето писмена славянска дѣйность — разцвѣтъ на славянската литература. И тия покрайнини на българската земя, свещени славянски мѣста, влизаха въ очертанята на С.-Стефанска България... За славянската наука С.-Стефанскиятъ договоръ е дѣло не само на висша държавническа и човѣшка справедливостъ — но въ него тя съзира удовлетворението на най-свещенитѣ завѣти; той бѣ залогъ, че люлката на славянската наука ще се въздигне до висотата на свѣтлата епоха на Климента, Наума, Горазда...

Велика Русия съ С.-Стефанския договоръ повръщаше на славянството свещенитѣ за него мѣста, и чрѣзъ него тя прояви своето славянско призвание, доказа, че тя носи това призвание по право, и че то е нейна длъжность. Света Русия доказа, че тя не разбира естествениѣ граници на българската държава, безъ тия покрайнини, нѣкогашни срѣдища за славянската просвѣта. За сбждването на тая нейна мисль се появи тя съ обнаженъ мечъ въ родната ни земя и прѣзъ кървави долини и бал-